

vysvětluje, jest ustanovení § 1166 obč. zák. (nového znění) normou dispositivní (stránka 361—363). Zákonodárce převzal tu v podstatě dřívější ustanovení § 1158 obč. zák., ve správnější formě pravidla vykládacího a nikoliv právní domněnky. Tu pak nutno opět navázat na materialie, které odkazují na ustanovení § 651 něm. obč. zák., dle něhož, jak je vyloženo v Staudingerově komentáři k něm. obč. zák., jest otázku tu řešiti především dle úmyslu účastníků stran. Na základě vyličeného historického vzniku ustanovení § 1166 obč. zák. v novém znění, jak se podává z výše uvedených materialí, nutno dospěti k závěru, že ne každá smlouva, při níž dodá látku ten, kdo má zhotoviti dílo, jest již z toho důvodu smlouvou trhovou, nýbrž že otázku tu jest řešiti v první řadě podle úmyslu stran, a že teprve tehdy, nelze-li úmysl ten zjistiti, a jsou-li i pak pochybnosti, jest použití dispositivní vykládací normy § 1166 obč. zák. v novém znění. A odvolací soud správně vystihl podstatu sporu, když s poukazem na ustanovení § 914 obč. zák. a na zjištění soudu první stolice, jenž vzal za prokázáno, že žalovaný sporné žebřiny u žalobce objednal, dospěl k přesvědčení, že podstatnou věcí, ku které se úmysl stran odnášel, bylo zhotovení žebřin, zvláště ježto se jedná o vesnického mistra kolářského, jemuž podle toho, že objednané předměty zhotovuje, zdrojem výživy jest řemeslná práce, a že při celé věci nešlo v podstatě o dodání suroviny (dřeva), nýbrž o zhotovení žebřin. Správnosti názoru toho svědčí dále také ta okolnost, že materialie, vykládající ustanovení § 1166 obč. zák., odvolávají se na pojednání Dniestrzanského »Wesen des Werklieferungsvertrages« stránka 37 a násl., dle něhož jest v první řadě vzíti v úvahu výslovné aneb i mlčky učiněné prohlášení stran, jakou smlouvu — zda smlouvu o dílo či trhovou — měly na mysli. Dle jednostranného sporného tvrzení strany žalující byla cena ujednána tím způsobem, že žalobce prohlásil, že žebřiny budou za to, zač byly žebřiny pro souseda žalovaného, ale že žalovaný musí připlatiti za to, že budou úplné, a dle sporného tvrzení strany žalované prohlásil žalobce, že žalovanému žebřiny do 14 dnů zhotoví, a že nebudou dražší, než žebřiny sousedovy. V tomto směru, jakož i v dalším směru, co soused za žebřiny žalobci zaplatil, schází zjištění soudu. Náhled druhé stolice, že by o ceně přiměřené slušelo rozhodovati podle výsledku znaleckého dobrozdání, byl by jen tenkrát opodstatněn, kdyby s druhé strany nebylo tvrzeno, že byla cena ujednána. V tom směru dlužno tedy především zjistiti, zda a jaká cena za dílo ujednána byla, neboť v té příčině jsou zjištění první stolice částečně neúplná, nejasná, dílem jich vůbec není. Kdyby pak soud zjistil, že cena ujednána a že je menší než 1000 K, nemohl by žalobě proto vyhověti, poněvadž žalobce právě zdráhá se přijati za zboží méně než 1000 K a nebylo by tudíž možno, proti jeho žalobní žádosti dáti mu méně s povinností, aby dvoje žebřiny, které si druhá strana od něho odebrati má, vydal. Nebude-li ovšem tvrzené ujednání o ceně zjištěno, nastane zjištění ceny tak, jak se již stalo.

Čís. 1067.

Objednal-li si kdo s výhradou úpravy textu jako majitel určité firmy inserování, může požadovati inserování téhož rozsahu i pro jiný svůj podnik, byť tento provozován byl pod jinou firmou.

(Rozh. ze dne 24. května 1921, Rv I 176/21.)

Objednávkou ze dne 26. října 1911 objednal žalobce, tehdy majitel firmy Ludvík Š. v L., u žalovaného vydavatelstva určitý počet inserátů za určitou cenu, aniž by udal obsah inserátů, vyhradiv si naopak volnost textování. Žalovaná objednávku v plném znění přijala. V roce 1916 koupil žalobce firmu Max G. ve V. a zaslal žalované také inserty, týkající se výrobků této firmy, jež však žalovaná firma odmítla uveřejnit. Žalobě, by uznáno bylo právem, že žalovaná jest povinna inseráty ty uveřejnit, procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Jde tu jediné o spornou otázku, zdali na základě původní smlouvy dle objednáčního listu ze dne 26. října 1911 jest žalovaná firma povinna žalobci uveřejnit inseráty též pro později žalobcem koupenou firmu Max G. ve V., jejímž jest žalobce samomajitelem. Soudní dvůr, přihlížeje k obsahu závěrečného listu ze dne 26. října 1911, žalobcem vlastnoručně podepsaného, a mimo to razítkem jeho závodu opatřeného, v němž výslovně pro žalobce obsaženo jest oprávnění jak ku zvětšení inserátu, tak též ku změně textu, kterýžto závěrečný list jako žalobcova objednávka nesporně žalovanou firmou byl přijat, potvrzen a schválen, jest toho přesvědčení, že, byť žalobce teprve později stal se majitelem firmy Max G. ve V., na základě této výhrady změny textu i zvětšení insertu, když dle přiznání žalované strany již předem oznámil, že se stal samomajitelem firmy Max G., k tomu byl oprávněn právě tak jako pro závod svůj v L., i když táž na jeho jméno nezní, otištění těchto inserátů požadovati a bylo proto v tomto směru žalobní prosbě vyhověno. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Objednáním listem ze dne 26. října 1911 je prokázáno, že uveřejnění inserátů v počtu, velikosti a za ceny tam uvedené u žalované strany objednal žalobce Ludvík Š. jako majitel slévárny litiny a kovů v L. Z toho plyne, že inserce objednána byla výlučně jen pro tento závod a v jeho prospěch. Není také sporu o tom, že žalobce v roce 1916, tedy po uzavření zmíněné smlouvy, koupil továrnu na stroje firmy Max G. ve V. a vede továrnu tu jako jediný vlastník pod starou protokolovanou firmou Max G. Tato firma, jak odvolatel správně uvádí, je samostatným právním subjektem, od závodu žalobcova v L. zcela rozdílným, bez ohledu na to, že žalobce je samomajitelem obou závodů. Není dále sporu o tom, že žalobce dle objednáčního listu ze dne 26. října 1911 vyhradil si zvětšení inserátu a změnu textu. Obě tyto výhrady mohou však dle své povahy týkati se jen vnitřního obsahu inserátu, nikoli však osoby inserenta — objednatele, neboť v takovém případě jde o úplně nový, od původně objednaného inserátu zcela odchylný inserát. Smlouva dle objednáčního listu uzavřená netýkala se a nemohla se týkati i podniku jiného, totiž firmy Max G. od původního objednatele odlišné a vůči němu úplně samostatné. Důsledkem toho nemůže býti tato firma účastna práv ze smlouvy pro závod žalobce v L. plynoucích a jediné pro ni uzavřené. Nemůže proto žalobce domáhati se splnění této smlouvy také ve prospěch firmy Max G. Odporovalo by to též dobrým mravům a zásadě víry a věrnosti v obchodu, aby majitel jednoho závodu využití chtěl značných výhod smlouvy, výlučně pro tento závod uzavřené, i pro jiný svůj závod, jinak však úplně samostatný a na prvním nezávislý, který při uzavírání smlouvy v rukou osoby smlouvu uzavírající vůbec nebyl a na nějž smlouvající strany ani mysliti nemohly.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Věc má se dle obsahu nesporných písemností takto: Příkaz žalobce, daný žalované dne 26. října 1911 na uveřejňování inserátů, neudává vůbec obsahu inserátu, nýbrž místo toho obsahuje rčení, že »změna textu je dovolená«, tato objednávka pak byla dopisem žalované, zaslaným žalobci pod adresou »Ludwig Š.« ze dne 28. října 1911, v němž je v příloze reprodukována, potvrzena, o byl také text inserátu dle obsahu ostatní korespondence, zejména též i dopisu hned níže citovaného, žalovanou vyčkáván, pokud se týče urgován. Na to nastaly mezi stranami difference, ježto žalobce v inserování řádně nepokračoval a žalovaná se necítila smlouvou na dále vázána, kdežto žalobce na dodržení její trval, avšak tyto difference byly dohodou uklizeny, jak bezesporo jest, a žalovaná dopisem ze dne 13. ledna 1918 prohlásila, že »v inserci příkazu ze dne 26. října 1911«, jenž shora citován, »pokračovati bude« a slíbila, že hned po dojití peněz a textu s opětným uveřejňováním započne. Z toho plyne, že inserce smluvně uzavřena byla pro žalobce pod jménem Ludvík Š. v L. a že obsah její nikterak nebyl vymezen, nebyv ani všeobecně nijak vyčten ani podstatnými kusy nastíněn, takže byl úplně dán do vůle objednatele (žalobce). To jest také přirozené, neboť žalované nemohlo na obsahu docela ničeho záležet, její interesy nebyly obsahem docela nic dotčeny, takže by se byl mohl týkati čehokoli, pokud se týče kohokoli, nač ale tu ovšem nedojde, neboť se jedná jen o to, zdali objednatel Ludvík Š. může na tento závěr inserovati nejen svou slévárnu v L., kterou už tehdy měl, a která i v štamplikovém podpisu jeho na objednacím lístku ze dne 26. října 1911 uvedena byla, ač od žalované do jejího potvrzení objednávky pojata nebyla, nýbrž i svou firmu Max G. ve V., které teprv později jako samomajitel nabyt. Ovšem že tuto otázku dlužno potakati, když obsah inserátů úplně do jeho vůle dán byl a závěrka ze dne 26. října 1911, kterou se to stalo, dopisem žalované shora citovaným ze dne 13. ledna 1918 reaktivována byla. Jestliže žalobce inserovati chce pro svou firmu Max G. ve V., též to je pořád jen pro něho, původního objednatele Ludvíka Š. v L., jemuž ta firma náleží, jsouc součástíkou jeho majetku a srovnává se to tedy úplně s obsahem uzavřené a posud platně trvající smlouvy, takže výtku, kterou vrchní soud žalobci činí, že nárok jeho je proti zásadě věrnosti a víry, není na místě, a spíše by stíhala žalovanou stranu, která smlouvě nechce dostáti pod záminkou, že pry inserci na jiného přenášeti nelze. Vždyť přece se nepřenáší, vždyť žalobce chce jí užívati pořád jen pro svou osobu, která ovšem také nese kupcké jméno Max G. (čl. 15 obch. zák.): je to pořád táž jedna osoba, vystupující v různých svých majetkových zájmech pod dvěma jmény, a nejsou to nijak dvě osoby, neboť jméno osobu nečiní. Žalovanou neobrání ani to, že nyní jsou inseráty dražší, neboť to si měla rozmyslet, než odeslala dopis ze dne 13. ledna 1918. Jestliže tedy vrchní soud praví, že žalobce objednal inserit jako majitel slévárny v L. jen pro tento závod a v jeho prospěch, a že nemůže tedy inserovati pro svou firmu Max G. ve V., která prý je samostatným právním subjektem od závodu v L. zcela rozdílným, a že výhrada textových změn v inserátě může se týkati jen obsahu inserátu, nikoli však osoby inserenta, ježto prý by šlo o docela jiný inserát, je to z části v odporu s obsahem citovaných dokumentů a z části nesprávné

právní pesouzení, jež vrcholí zejména v představě, jakoby to byl inserent jiný, když žalobce bude inserovati pro svůj podnik v L. a jiný, bude-li inserovati pro svou firmu ve V. Oba uplatňované důvody odvolací čís. 3 a 4 § 503 c. ř. s. jsou tedy dány a bylo proto tak rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 1068.

Platnost slibu nebo poskytnutí věna dceři osobou, věnem povinnou, není podmíněna zřízením notářského spisu.

(Rozh. ze dne 24. května 1921, Rv I 186/21.)

Dlužním úpisem ze dne 5. května 1918 potvrdili rodiče, že jim dcera jejich ponechala věno 50.000 K k dalšímu používání v jich závodě, a zavázali se, platiti z této jistiny 6 proc. úroky v pololetních předem jdoucích lhůtách a splatiti jistinu proti výpovědi, v úpisu blíže uvedené. Dcera zemřela dne 18. září 1918 bez zanechání poslední vůle a pozůstalý manžel jakožto zákonný dědic přihlásil celou zmíněnou pohledávku do pozůstalosti. Rodiče zůstavitelky neuznaly pohledávky, načež manžel byl poukázán na pořad práva. Proti žalobnímu nároku uváděli žalovaní, že smlouvu, o níž tu jde, jest pokládati za smlouvu o zřízení věna a že jest neplatnou, ježto nebyla uzavřena ve formě notářského spisu. O b a n i ž š í s o u d y žalobě vyhověly v podstatě z těchto důvodů: Dle žalobního přednesu nebylo věno dceři svého času hotově vyplaceno, však za trvání manželství obdržela je tím způsobem, že v závodě firmy rodičů stala se věřitelkou 50.000 K, což provedeno účetně bez hotové výplaty věna a odpočítání téhož peníze rodičům. Tito před vydáním dluhopisu (před 5. květnem 1918) byli ovšem v dotálním závazku, však závazek ten pomínil úmrtím dcery. Závazek z dluhopisu není novací onoho závazku, nýbrž obligací spočívající na samostatném právním důvodu (§§ 983, 1001 obč. zák.). Ostatně jednání rodičů i jich dcery při ponechání 50.000 K v užívání rodičů prozrazuje, že dluhopisem zřízení věna zakryto býti nemělo, neboť k jednání nebyl žalobce vůbec přibrán a to by se státi musilo, poněvadž on dle § 1227 obč. zák. stal by se vlastníkem peněz věnem daných, kdyby hotově byly vyplaceny. Účetně provedenou výplatou věna a zápůjčky docíleno toho, že manželka zůstala vlastnící jeho i byla s to, aby je firmě v užívání jako zápůjčku ponechala, při čemž úrok ze zápůjčky, nahrazující požívání věna, náležel by dle § 1227 obč. zák. žalobci jakožto manželu, o čemž však ve sporu tomto se nejedná, neboť žalobce domáhá se co do příslušenství pouze určení, že úrok ze zápůjčky patří do pozůstalosti (nikoli jemu jako požívateli věna). Legitimace žalobceva k tomuto sporu jest dána §em 228 c. ř. s., máť jako zákonný dědic, k polovici pozůstalosti povoláný (§ 757 obč. zák.) právní zájem na tom, aby tak značné aktivum pozůstalosti co nejdříve bylo zjištěno, a byl také s tímto nárokem odkázán na pořad práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ačkoli nelze souhlasiti s vývody nižších stolic, jež námitku žalovaných, že, ježto šlo o věno, bylo třeba zřízení notářského spisu, nevyvrá-